

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3384-10

meddelad i Stockholm den 23 maj 2011

KLAGANDE

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

MOTPART

AA

Ombud: BB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 7 april 2010 i mål nr 3852-09, se bilaga

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen bifaller överklagandet och förklarar att AA ska återbetala arbetslöshetsersättning även för perioden den 1 mars 2007 – den 22 februari 2008.

Dok.Id 105640

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen med ändring av kammarrättens dom fastställer att AA är återbetalningsskyldig för arbetslöshetsersättning för perioden den 1 mars 2007 – den 22 februari 2008. IAF anför bl.a. följande.

Regler för samordning av arbetslöshetsersättning och pension återfinns i 27 och 32 §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF). Dessa bestämmelser återfanns tidigare i 20 och 21 §§ lagen (1973:370) om arbetslöshetsförsäkring. Enligt lagtexten krävs att den försäkrade har tillerkänts pension för att samordning ska ske. Vad som ska ske om pensionen återkallas anges inte i lagtexten.

Av förarbetena till 1973 års lag framgår att bestämmelserna utformades för att undvika fall av överkompensation och för att motverka att ålderspensionärer anmäler sig på arbetsförmedlingen endast för att dryga ut pensionen med arbetslöshetsersättning utan att de är reellt arbetsökande. I förarbetena uttalas vidare att det ska räcka med att den försäkrade har tillerkänts pension för att pensionsavdrag ska göras. En försäkrad som frivilligt avstår från att lyfta pensionen ska inte därigenom kunna slippa avdrag (prop. 1987/88:114 s. 28 f.).

När en person vidtar åtgärder för att pensionera sig innebär det i regel att arbetstagaren tänker minska sin arbetstid eller helt sluta arbeta och lämna arbetsmarknaden. När en försäkrad uppbär arbetslöshetsersättning innebär det att den försäkrade vill ha ett arbete och i arbetslöshetsförsäkringen finns krav på att den försäkrade ska vara aktivt arbetsökande och stå till arbetsmarknadens förfogande. Det är enligt dagens regelverk möjligt att uppbära både pension och arbetslöshetsförsäkring men då ska en samordning mellan ersättningslagen ske. Denna samordning mellan arbetslöshetsersättning och pension bör fortsätta när pensionen återkallas för att främja arbetslöshetsförsäkringens roll som en omställningsförsäkring. Vidare bör samordningen fortsätta för att undvika att den enskilde

Mål nr
3384-10

använder arbetslöshetsförsäkringen som ett verktyg för att planera sin ekonomi. Det är inte meningen att en försäkrad som vidtagit åtgärder för att pensionera sig, i detta fall ansökt om ålderspension, ska kunna välja att skjuta upp pensionen och i stället välja arbetslöshetsersättning.

AA bestrider bifall till överklagandet och anför bl.a. att han inte har överkompenserats utan hamnat i ett sämre läge än den som inte har begärt förtida uttag av pension. Han har inte utnyttjat sin arbetslöshetsförsäkring som ett verktyg för att planera sin ekonomi. Det saknas uttryckligt lagstöd för att en möjlig men inte erhållen pension ska avräknas mot arbetslöshetsersättningen. Det är arbetslöshetskassans rekommendation och orimligt långa handläggningstider som tvingat honom att söka pension.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 27 och 32 §§ ALF framgår att beräkningen av dagpenning till sökande som har tillerkänts allmän ålderspension eller annan pension som lämnas på grund av förvärvsarbete ska samordnas på visst sätt med pensionen. Det närmare innehållet i bestämmelserna framgår av länsrättens dom.

Av förarbetena framgår att bestämmelserna om samordning syftar till att undvika fall av överkompensation. Bestämmelserna ska vidare motverka att ålderspensionärer anmäler sig på arbetsförmedlingen endast för att dryga ut pensionen med arbetslöshetsersättning. Det anges dessutom att, för att pensionsavdrag ska göras, det räcker att den försäkrade har tillerkänts pension. En försäkrad som frivilligt avstår från att lyfta pension ska inte därigenom kunna slippa avdrag (prop. 1987/88:114 s. 28 f.).

Frågan i målet är om samordning ska ske även efter det att den försäkrade har återkallat pensionsuttaget och således inte längre uppbär någon pension.

I lagen anges att bestämmelserna om samordning ska tillämpas när den sökande "har tillerkänts" pension. AA har ansökt om och beviljats ålderspension samt

Mål nr
3384-10

börjat att uppbära pensionsutbetalningar och han har därmed tillerkänts pension. Syftet med bestämmelserna, såsom det angivits i förarbetena, talar för att det förhållandet att han senare återkallat pensionsuttaget inte innebär att pensionen inte längre ska anses tillerkänd och att samordningen således ska upphöra. Denna tolkning stöds också av bestämmelsernas ordalydelse.

Då AA inte meddelat arbetslöshetskassan att han tillerkänts pension föreligger förutsättningar för återkrav. Detta gäller även för den period för vilken han hade återkallat uttaget av pensionen. Skäl för befrielse har inte visats föreligga. Överklagandet ska därför bifallas.

Marianne Eliason

Margit Knutsson

Henrik Jermsten

Kristina Ståhl

Olle Stenman

Ulla Perttu

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2011-04-06